

Od: Bogdan Stępień

email: bogdan[at]iar.pl

Do: Minister Edukacji Narodowej
Pani mgr Anna ZALEWSKA
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Sygn. BS.22.2019

Dnia 1 lutego 2019 r.

TEMAT: Pilna petycja do MEN w sprawie niezgodności rozporządzenia MEN z ustawą KN

Szanowna Pani Minister,

Ustawą z dnia 21 listopada 2008 roku o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela ([Dz.U. z 2009 r. Nr. 1 poz. 1](#)) wprowadzony został przepis art. 30a – wymóg (i całkiem słusznie, bo spójny z art. 30a) wykonania dodatków uzupełniających w przypadku nieosiągnięcia średnich, o których mowa w art. 30 ust. 3. Przepis ten zaczął działać od 1 stycznia 2009 roku, ale zapoznałem się z nim dopiero wiosną 2009 roku. Jakość tych przepisów powaliła mnie jednak z nóg. W związku z tym, dnia 3 czerwca 2009 roku przesłałem do Ministra Edukacji Narodowej „*Propozycję zmiany art. 30a ustawy Karta Nauczyciela w formie listu otwartego*” (<http://iar.pl/propozycja>). W propozycji tej przedstawiłem między innymi dowód na to, że z treści art. 30a ust. 2 wynika, że w każdym samorządzie, kwota różnicy, o której w nim mowa, zawsze będzie dodatnia, a w konsekwencji nigdzie nie dojdzie do wypłaty jednorazowych dodatków uzupełniających.

W związku z przedstawionym dowodem, w swojej wyżej wymienionej propozycji napisałem również: „*Można jednak domniemywać, że projektodawca zapisów w Kartce Nauczyciela odnośnie dopłat uzupełniających chciał osiągnąć zupełnie coś innego, ale mu to wyraźnie nie wyszło. Zatem aby osiągnąć to, co zamierzano należy bezwzględnie zmienić Zmiany te doprowadzą do likwidacji wyjątkowo dużego zamieszania, jakie wywołały obecne zapisy. Ludzie będą wreszcie rozumieli i wiedzieli, o co chodzi*”.

Art. 30a był tak zły (fatalnej) jakości, że musiał być zmieniony w całości - zmianą z dnia 18 listopada 2009 roku ([Dz. U. z 2009 r. Nr 213, poz. 2650](#)). W nowych przepisach (art. 30a) uwzględniono chyba tylko jedną moją propozycję i to w małym jej zakresie: w art. 30a ust. 2 zamieniono „*liczby nauczycieli*” na „*liczby etatów nauczycieli*”. Nie uwzględniono jednak innych propozycji, które eliminowały największy mankament tych przepisów - kardynalny błąd w definicji **różnicy**, o której mowa w art. 30a ust. 2.

Czyżby Ministerstwo Edukacji Narodowej, nie uwzględniając innych moich propozycji, nie zauważyło faktu, że w art. 30a ust. 2, w definicji **różnicy**, **brakuje liczby 12?** – **zgubiło ją?** A może jednak to zauważyło, ale doszło do wniosku, że nie wypada się przyznawać do takiego - i to tak oczywistego, błędu? Lepiej iść w zaparte? - nie bacząc na tego konsekwencje?

Na opisanie problemu średnich wynagrodzeń nauczycieli poświęciłem mnóstwo społecznie swojego czasu, przygotowując ponad 40 prac dostępnych na stronie Instytutu Analiz Regionalnych (<https://www.iar.pl/aktualnosci/SWN.html>). Ministerstwo skorzystało tylko z nielicznych uwag w nich przedstawionych – i wcale nie najważniejszych.

W jednej ze swoich prac - tj. z dnia 28 czerwca 2009 roku, zrobiłem logicznego szach mata dla MEN-owskiej interpretacji omawianych tu przepisów - przedstawionej w słynnym jego

stanowisku „**OPIS SPOSOBU WYKONANIA PRZEPISÓW ART. 30a i 30b USTAWY - KARTA NAUCZYCIELA**” (9-stronicowy tekst błędnej prawie w każdym miejscu tej interpretacji), a dostępnego kiedyś na stronie internetowej MEN. Ministerstwo zamiast sprostować swą oczywistą błędną interpretację, postanowiło ją po pewnym czasie cichaczem wykasować - pod koniec roku 2009, ze swojej strony. Czy było to właściwe działanie ze strony MEN?

Gdyby Ministerstwo - w owym czasie, uwzględniło w szerszym zakresie moje propozycje, w tym ujęte również w innych kierowanych do niego pismach, to nigdy by nie mogło dojść do **dzielenia przez ZERO** w omawianej tu sprawie, jak chociażby ma to miejsce w ostatnio wydanym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sprawozdania ze średnich wynagrodzeń nauczycieli (Dz. U. z 2018 r. poz. 2361) - wprowadzonym w nim na siłę(!) i złośliwie(?) działaniu **dzielenia przez ZERO** w piątym(!) ostatecznym z rzędu projekcie tego rozporządzenia.

W art. 30a ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela. tak wersji pierwotnej, jak i późniejszej. zdefiniowane jest pojęcie **różnicy** w następujący sposób: „ustala się kwotę różnicy między wydatkami poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli w danym roku w składnikach, o których mowa w art. 30 ust. 1, a iloczynem średniorocznej liczby [...] nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3, ustalonych w danym roku”.

Jeżeli oznaczymy przez **W** - wydatki poniesione na wynagrodzenia nauczycieli w danym roku w składnikach, o których mowa w art. 30 ust. 1, na danym stopniu awansu zawodowego nauczycieli, przez **E** - średnioroczną liczbę etatów nauczycieli na tym samym stopniu awansu, a przez **P** - średnie wynagrodzenie nauczycieli, o którym mowa w art. 30 ust. 3 na tym stopniu awansu, to **różnica**, o której mowa w art. 30a ust. 2 ustawy – KN przyjmie postać

$$R = W - N * P. \quad (1)$$

Natomiast wzór na tę **różnicę** podany w kolumnie 8 wzoru sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli (Dz. U. z 2018 r. poz. 2361) za rok 2019 ma postać – **różnica** będzie obliczana wg wzoru

$$R = W - 12 * N * P + 0 = W - 12 * N * P. \quad (2)$$

Jest sprawą oczywistą, że dwa powyższe wzory nie są sobie równoważne. **Zatem rozporządzenie w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2009 r. Nr. 1 poz. 1) jest niezgodne z art. 30a ust. 2 ustawy - Karta Nauczyciela.**

W związku z powyższym, apeluję do Pani Minister, o pilne przygotowanie projektu zmiany ustawy – Karta Nauczyciela i wyeliminowanie kardynalnego błędu z art. 30a ust. 2 poprzez zastąpienie obecnego jego zapisu

W przypadku nieosiągnięcia [...], [...] ustala kwotę różnicy między [...], a iloczynem średniorocznej liczby etatów nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, [...], ustalonych w danym roku.

zapisem

propozycja 1: *W przypadku nieosiągnięcia [...], [...] ustala kwotę różnicy między [...], a iloczynem **liczby 12**, średniorocznej liczby etatów nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, [...], ustalonych w danym roku.*

lub zapisem

propozycja 2: *W przypadku nieosiągnięcia [...], [...] ustala kwotę różnicy między [...], a iloczynem **12 krotności** średniorocznej liczby etatów nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, [...], ustalonych w danym roku.*

lub zapisem

propozycja 3: *W przypadku nieosiągnięcia [...], [...] ustala kwotę różnicy między [...], a iloczynem sumy etatów wg poszczególnych miesięcy w roku na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, [...], ustalonych w danym roku.*

Uwaga: Użycie w wyżej wymienionym przepisie pojęcia *średniorocznej liczby etatów* jest bardzo niefortunne, zamiast tego, powinno się używać np. pojęcia *średniej miesięcznej liczby etatów w roku (okresie)*.

Dodatkowo: w załączeniu przesyłam dwa dokumenty świadczące o fatalnej jakości omawianych tu przepisów – jeden dotyczy RIO w Opolu a drugi samorządu - Gminy Szczutowo:

Załącznik 1, to fragment wystąpienia pokontrolnego RIO w Opolu dla jednego z samorządów a obejmujący problem średnich wynagrodzeń nauczycieli. W tym wystąpieniu RIO w Opolu zarzuciło samorządowi nieprawidłowości w ustalaniu jednorazowego dodatku uzupełniającego. Oczywiście, że samorząd prawidłowo ustalił te dodatki a w błędzie było RIO w Opolu. RIO w Opolu chciało narzucić temu samorządowi ustalanie tych dodatków proporcjonalnie do okresu zatrudnienia nauczyciela w kwadracie. Prawdopodobnie złe rozumienie prawa przez RIO w Opolu spowodowane było (jest?) zapisem art. 30a ust. 3 ustawy – KN, który ma brzmienie:

„Kwota różnicy, [...], jest dzielona między nauczycieli [...], w formie jednorazowego dodatku uzupełniającego ustalanego proporcjonalnie do okresu zatrudnienia oraz osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela, [...].”

Powinno tam być napisane np. *„Kwota różnicy, [...], jest dzielona między nauczycieli [...], w formie jednorazowego dodatku uzupełniającego ustalanego proporcjonalnie do osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela, a osobistą stawkę wynagrodzenia zasadniczego ustalana się proporcjonalnie do okresu zatrudnienia [...].”*

Warto tu też podkreślić, że pojęcie *osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego* użyte w wyżej wymienionym przepisie nie ma cechy stawki (nie jest żadną stawką!) i wprowadza niepotrzebnie ludzi w błąd, zaburzając mocno ich wiedzę zdobytą w procesie edukacji.

Załącznik 2, to dwa wykresy danych z zakresu średnich wynagrodzeń nauczycielskich z podziałem na dwa okresy, a dotyczące odpowiednio kolumny 6 i 7 sprawozdań ze średnich wynagrodzeń nauczycieli Gminy Szczutowo. Od roku 2012, czyli od kiedy średnimi wynagrodzeniami nauczycieli zajmuje się nowy pracownik tego samorządu, pojawiły się bardzo poważne błędy w ustalaniu tych wielkości i trwało to, aż do roku 2017 włącznie. Jest wysoce prawdopodobne, że błędy te pojawiły się przez niefortunne użycie pojęcia *średniorocznej liczby etatów* w art. 30a ust. 2, zamiast np. pojęcia *średniej miesięcznej liczby etatów w roku (okresie)*.

Wobec powyższego, petycją powinna być pilnie rozważona i przepis art. 30a ust. 2 zmieniony.

Oświadczenie: wyrażam zgodę na upublicznienie mojego imienia, nazwiska oraz „stanowiska”.

Z poważaniem,
s-m Bogdan Stępień
Niezależny referent ds. MEN

Załączniki:

1. Załącznik 1: fragment wystąpienia pokontrolnego RIO w Opolu obejmującego tematykę średnich wynagrodzeń nauczycieli,
2. Załącznik 2: dwa wykresy dotyczących danych ze sprawozdań ze średnich wynagrodzeń nauczycieli Gminy Szczutowo za lata 2009 ÷ 2017.

Do wiadomości oddzielnymi pismami z odpowiednim wstępem - wprowadzeniem:

1. Prezes Naczelnej Izby Kontroli,
2. Prezes Rządowego Centrum Legislacji.